

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

Stanowisko
Konwentu Powiatów Województwa Lubelskiego
w sprawie wprowadzenia zmian w ustawie o wspieraniu rodziny
i systemie pieczy zastępczej

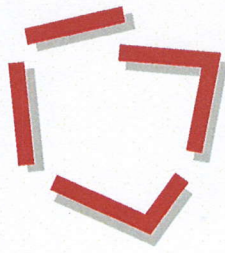
Lublin, 25 maja 2026r.

Konwent Powiatów Województwa Lubelskiego w związku z procedowanym projektem ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz niektórych innych ustaw (numer wykazu UD354) wnosi o wprowadzenie zmian w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2025 r. poz. 49 z późn. zm.) w zakresie zmiany:

- I. art. 191 ust 9 i 10 – mając na uwadze fakt, że głównie powiat zobowiązany jest do ponoszenia kosztów pobytu dzieci w systemie pieczy zastępczej zasadnym byłoby zwiększenie udziału (o 20%) w partycypowaniu w tych kosztach gmin właściwych ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pieczy zastępczej w następujący sposób:
- 1) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej (obecnie jest to 10%);
 - 2) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej (obecnie jest to 30%);
 - 3) 70% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej (obecnie jest to 50%).

W naszej ocenie obecne mechanizmy finansowania systemu pieczy zastępczej nie odpowiadają w pełni rzeczywistym potrzebom placówek i rodzin zastępczych.

Obowiązujące ustawowo poziomy współfinansowania (10%, 30% i 50%) nie odzwierciedlają realnych kosztów funkcjonowania pieczy zastępczej, które w ostatnich latach znacząco wzrosły w związku z inflacją, wzrostem kosztów pracy oraz zwiększonym zapotrzebowaniem na specjalistyczne wsparcie dzieci.

ZWIĄZEK POWIATÓW POLSKICH

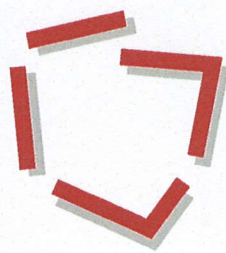
Należy także zwrócić uwagę, że w kwestii pracy z rodziną biologiczną w kontekście powrotu dziecka do rodziny biologicznej zauważalne jest, że w momencie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, gminy (w większości przypadków) zaprzestają kontynuowania pracy z rodziną w zakresie objęcia rodziny biologicznej wsparciem asystenta, kiedy to kluczowa jest praca w kierunku powrotu dziecka do rodziny.

- II. art. 47 ust. 7 i art. 100 ust. 4a – w zakresie czasookresu regulowania władzy rodzicielskiej z 18-sto miesięcznego okresu do okresu 6-cio miesięcznego jeżeli rodzina podjęła realne działania w kierunku ustania przyczyny umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Wskazać należy, iż długotrwała procedura regulowania władzy rodzicielskiej (zwłaszcza w stosunku do dzieci poniżej 10 roku życia) daje szansę rodzicom (nie dzieciom), które często są pozbawione możliwości wszczęcia wobec nich procedury adopcyjnej.

Ze względu na nieuregulowaną sytuację prawną oraz długotrwały pobyt w pieczy zastępczej dzieci są pozbawione możliwości umieszczenia w rodzinie adopcyjnej. Można odnieść wrażenie, że ciągłe szanse na poprawę swojej sytuacji życiowej otrzymują rodzice, nie dzieci. Dzieci przebywając długo w pieczy zastępczej nawiązują więzi z rodzicem zastępczym, tym samym piecza traci swoją tymczasowość.

Istotnym problemem pozostaje aktualnie niewystarczająca liczba kandydatów gotowych do podjęcia się pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Okoliczność ta powinna zostać uwzględniona przy planowaniu dalszego rozwoju systemu pieczy zastępczej, w szczególności w zakresie możliwości tworzenia nowych placówek opiekuńczo-wychowawczych w sposób odpowiadający rzeczywistym potrzebom powiatu oraz pozostający w zgodzie z obowiązującymi standardami organizacyjnymi i prawnymi w tym zakresie.

Szczególnej uwagi wymaga kwestia legalizacji pobytu dzieci poniżej 10 roku życia w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami zasadą jest umieszczanie w tego typu placówkach dzieci powyżej 10 roku życia, natomiast pobyt dzieci młodszych może mieć miejsce wyłącznie w szczególnie uzasadnionych przypadkach (stan zdrowia dziecka, konieczność zachowania wspólnego pobytu rodzeństwa lub gdy

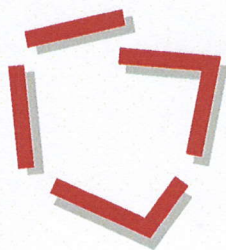

ZWIĄZEK
POWIATÓW
POLSKICH

w placówce przebywa również rodzic dziecka). W sytuacji występowania na terenie powiatu przypadków pobytu dzieci poniżej wskazanego wieku konieczne jest zatem każdorazowe zapewnienie ich odpowiedniego umocowania prawnego oraz dostosowanie formy pieczy do obowiązujących regulacji ustawowych, tak aby funkcjonowanie systemu pieczy zastępczej pozostawało w zgodzie z przepisami prawa oraz zasadą pierwszeństwa rodzinnych form opieki nad dzieckiem. Jednocześnie należy podkreślić, iż utrzymujący się niedobór kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych powoduje w praktyce trudności w zapewnieniu dzieciom młodszym właściwej formy pieczy rodzinnej, co w konsekwencji rodzi konieczność podejmowania działań systemowych oraz zmian legislacyjnych zmierzających do uregulowania i zalegalizowania pobytu dzieci poniżej 10 roku życia w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w sytuacjach, w których brak jest realnej możliwości umieszczenia ich w rodzinnej pieczy zastępczej.

Biorąc pod uwagę fakt, że coraz częściej do pieczy zastępczej trafiają dzieci wymagające intensywnego wsparcia medycznego, terapeutycznego lub psychologicznego, w tym dzieci z niepełnosprawnościami, zaburzeniami rozwojowymi czy doświadczeniami traumatycznymi. W aktualnym stanie prawnym wsparcie to finansowane jest w znacznym stopniu ze środków własnych jednostek samorządu terytorialnego, co stanowi istotne obciążenie dla budżetów powiatów. Zasadne byłoby rozważenie wprowadzenia dodatkowego mechanizmu finansowego – np. specjalnej dotacji celowej – przeznaczonej na opiekę nad dziećmi wymagającymi zwiększonego wsparcia specjalistycznego. Ważnym byłoby wyłączenie pełnoletnich wychowanków ze wskaźnika zatrudnienia.

Kolejną bardzo niepokojącą kwestią wymagającą wdrożenia rozwiązań systemowych i prawnych jest sytuacja kobiet spożywających alkohol w czasie ciąży. Mając na uwadze realizację postanowień sądu o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej oraz monitorowania ich pobytu w pieczy zastępczej zauważalny jest fakt, iż coraz więcej dzieci posiada Zespół FAS/FASD. Ze względu na specyficzne, trwałe uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego, wymagają one specjalistycznej opieki, terapii oraz opieki zastępczej o wysokich kompetencjach. Bardzo trudno jest znaleźć miejsce w pieczy zastępczej dla dziecka z głębokim FAS, któremu często towarzyszą inne poważne schorzenia. Problem wymaga poważnych rozwiązań systemowych, z uwagi na fakt, iż kobiety często pozostają w zainteresowaniu pomocy społecznej i pieczy zastępczej, niejednokrotnie mają już dzieci w pieczy zastępczej i rodzą kolejne dziecko z obciążeniami. Osoby ze środowiska

ZWIĄZEK POWIATÓW POLSKICH

lokalnego, instytucje, pracownicy socjalni mają wiedzę, o spożywaniu alkoholu przez kobiety w ciąży - nie mają jednak narzędzi do spowodowania żeby kobieta w ciąży przestała pić. To dziecko rodzi się z głębokimi dysfunkcjami i często pozostaje pod opieką instytucji do końca życia. To kobieta spożywająca alkohol w czasie ciąży stwarza zagrożenia życia i zdrowia dziecka. Sprawa ta powinna być priorytetowa w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną. W związku z tym istnieje pilna konieczność pochylenia się nad tym problemem i wypracowania konkretnych spójnych rozwiązań międzyresortowych.

Mając więc na uwadze powyższe, zwracamy się o rozważenie podjęcia prac legislacyjnych zmierzających do rozwiązania zagadnień poruszonych w przedmiotowym stanowisku. Wprowadzenie powyższych zmian mogłoby w znaczący sposób przyczynić się do poprawy funkcjonowania systemu pieczy zastępczej oraz zapewnienia dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej właściwych warunków rozwoju.

Przewodniczący Konwentu
Powiatów Województwa Lubelskiego

Stanisław Grzeško

Stanowisko otrzymują:

1. Donald Tusk - Premier Rzeczypospolitej Polskiej
2. Agnieszka Dziemianowicz – Bąk – Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
3. Krzysztof Komorski - Wojewoda Lubelski
4. Andrzej Płonka – Prezes Zarządu Związku Powiatów Polskich